

Nr 47.

Av herr Hage m. fl., om fortsättande av arbetena å Inlandsbanans norra del från Porjus till Jokkmokk.

I den framlagda statsverkspropositionen har regeringen för fortsättande av byggandet av Inlandsbanan från Volgsjön till Gällivare föreslagit riksdagen att av besparade anslagsmedel få använda ett belopp av 1,200,000: — kronor för budgetåret 1924—1925. Motiveringen för denna framställning återfinnes i bilagan till statsverkspropositionen »utgifter för kapitalökning» sid. 63—65. I denna motivering erinras bl. a. därom, att i nästlidet års statsverksproposition föreslogs på framställning av järnvägsstyrelsen av statsfinansiella och järnvägsekonomiska skäl, att i avvaktan på bättre tider arbetena å Inlandsbanan skulle tillsvidare nedläggas beträffande järnvägens norra del, d. v. s. sträckan Porjus—Jokkmokk, då tillgängliga medel förbrukats och i fråga om södra delen, då järnvägen färdigställts till Storuman.

Riksdagen ansåg emellertid på skäl som då anfördes, att något avbrott i arbetena å Inlandsbanan ej borde äga rum, utan uttalade riksdagen den meningen, att arbetena borde fortgå å såväl norra som södra delen i en mera begränsad omfattning. Med hänvisning härtill beslutade riksdagen en höjning av det av Kungl. Maj:t för hela Inlandsbanan äskade anslagsbeloppet 1,000,000: — kronor, som utökades till 1,700,000: — kronor.

Alltså, om vi i denna motion hålla oss endast till järnvägsbyggnadens norra del, d. v. s. den inom Norrbotten fallande delen (linjen Porjus—Jokkmokk), så har riksdagen bestämt sagt ut, att denna linje liksom den södra delen skall fortsättas visserligen utan att forceras men i alla fall fortsättas.

När så är fallet, då uppställer sig den frågan, om det byggande, som är möjligt med en så liten anslagssumma som den av Kungl. Maj:t nu föreslagna, verkligen står i överensstämmelse med riksdagens direktiv. Kungl. Maj:t föreslår nämligen som förut berörts ett anslag för hela Inlandsbanan för budgetåret 1924—1925 av endast 1,200,000: — kronor, varav, enligt upplysning som lämnats från järnvägsstyrelsen, endast 600,000: — kronor beräknats för norra delen, d. v. s. för linjen Porjus—Jokkmokk. Inför detta — när det gäller en järnvägsbyggnad — synnerligen ringa anslags-

krav kan man ifrågasätta, om ett uppehållande av byggnadsverksamheten med så ringa medel icke kan anses mera som ett sätt att endast *formellt* tillmötesgå riksdagens uttalade vilja. Ty det kan säkerligen på goda grunder sägas, att i realiteten innebär ett så sakta framåtskridande av byggandet mera ett uppehållande av byggnadsorganisationen än ett *verkligt* fortsättande av byggandet.

Men även om det skulle anses, att beviljandet av ett så litet anslag, som det av Kungl. Maj:t föreslagna, tillåter ett byggande av järnvägen från Porjus till Jokkmokk i den takt, som riksdagen avsett, så måste man likväl ha anledning framhålla, att ett byggande av en järnväg i en så långsam takt ur flera synpunkter måste anses synnerligen olämplig. Ty det uppstår givetvis ett fördyrande av vissa anläggningskostnader, eftersom administrationskostnaderna i alla fall icke torde kunna nedbringas proportionellt i förhållande till minskandet av arbetets omfattning, och så kommer här till — vad som ofta påpekats med avseende på särskilt *denna* järnväg — att så länge järnvägen ej hunnit fram till huvudorten, Jokkmokks kyrkby eller dess omedelbara närhet, så länge finnes ingen mera betydande trafikinkomst att förvänta. Följden av ett byggande i denna synnerligen ekonomiska takt torde även bli, att i verkligheten, även om det ej bokföringsmässigt framkommer, banan belastas med större kapital att amortera, icke minst på grund av de större driftförluster, som uppstå, så länge banan ej uppnått Jokkmokks kyrkby.

I detta sammanhang bör även påpekas, att, enligt vad undertecknade kunnat inhämta, skulle ett anslagsgivande under kommande år i överensstämmelse med det nu framförda anslagskravet för budgetåret 1924—1925 medföra, att man knappast skulle kunna fullfölja järnvägens byggande fram till Jokkmokk till året 1927. Med andra ord sagt, ett fortsatt anslagsbeviljande, på sätt regeringen nu föreslagit, och i kommande statsbudgeter fullföljt med ungefärligen samma summa per år, kommer antagligen att leda till, att man ej uppnår banans ändpunkt vid den tidpunkt inom 3 à 4 år, som omnämnes i statsverkspropositionen (sid. 64). Enligt sistnämnda plan skulle järnvägen under år 1924 komma fram till Pokkojokk, under 1925 till Anojokk (närheten av Ligga), under 1926 till Vajkijaur (Lilla Lule älv) och år 1927 till Jokkmokks kyrkoby. Men, som sagt, man kan ha anledning betvivla, att t. o. m. ett byggande i så sakta takt blir en verklighet, om så små anslag varje år givas.

Här bör även påpekas, att, enligt vad undertecknade kunnat från järnvägsstyrelsen inhämta, faller ingen del av den behållning, som i statsverkspropositionen omnämnes, på norra delen. Hela denna behållning, som den 1 juli 1924 beräknas belöpa sig till 1,694,000: — kronor, har nämligen uppstått å södra linjen. Alltså skulle endast 600,000: — kronor bli disponibla för järnvägsbyggandet å den *norra* linjen, detta dock under förutsättning att ingen del av den nedsättning, som föreslagits av Kungl. Maj:t,

— från av järnvägsstyrelsen för hela Inlandsbanan föreslagna 1,600,000: — kronor till 1,200,000: — kronor — kommer att falla på norra delen (det har uppgivits, att den föreslagna nedsättningen 400,000: — kronor, ej skulle drabba norra linjen).

Norrbottens läns representanter ha vid flera föregående tillfällen framfört som ett kompromissförslag, att riksdagen måtte medverka till, att norra Inlandsbanan från Porjus till Jokkmokk åtminstone måtte fortast möjligt framföras till Vaijkijaur, liggande på norra stranden av Lilla Lule älv. Vi vilja i denna motion — utan att uppgiva tanken på att banan inom några år fullbordas till Jokkmokks kyrkoby — ännu en gång framhäva denna önskan om en fortsättning av byggandet fortast möjligt åtminstone till Vaijkijaur. Skulle detta yrkande bifallas, skulle det i alla fall medföra öppnandet av järnvägstrafik till en punkt, liggande i närheten av Jokkmokks kyrkoby och möjliggörande trafik från och till sistnämnda plats.

Men om en sådan plan skall kunna inom den närmaste tiden realiseras, fordras ett större anslag än det nu av Kungl. Maj:t föreslagna. Ett sådant yrkande om ett större anslag och ett byggande av den ifrågavarande järnvägen i hastigare takt har också, vilket beröres i statsverkspropositionen, framförts av Norrbottens läns landsting, vilken institution såväl 1923 som vid föregående tillfällen till regeringen framfört Norrbottens befolknings bekymmer över den långsamhet, som utmärkt startandet och fullföljandet av järnvägar i Norrbotten. Så har t. ex. denna järnvägsbyggnad, om vars byggande principbeslut fattades redan 1916, fördröjts, så att nu — åtta år efter beslutets fattande och fem år efter det att järnvägen skulle enligt den ursprungliga planen vara framme vid ändpunkten Jokkmokks kyrkoby — endast en mindre del är påbörjad (om man undantager linjen Gällivare — Porjus, på vilken provisorisk trafik förekommer).

Med hänvisning till ovanstående skulle vi helst vilja framföra yrkande på ett så stort anslag till byggandet av järnvägen Porjus—Jokkmokk, att slutpunkten Jokkmokks kyrkoby eller åtminstone den ovan nämnda platsen Vaijkijaur kunde under loppet av nästa år uppnås. Men inför den nu befintliga ekonomiska situationen och inför utsiktslösheten att kunna erhålla majoritet för ett dylikt anslag ävensom med tanke på, att staten även torde kunna disponera något nödhjälpsanslag för byggandet av järnvägen, i synnerhet som arbetslösheten inom vissa delar av Norrbotten håller på att bliva ganska betydlig, skola vi inskränka oss till att yrka, att det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet ökas så, att åtminstone 1 million kan under budgetåret 1924—1925 få användas för fullföljande av byggandet av linjen Porjus—Jokkmokk.

Under hänvisning till denna motivering ävensom till de skäl, som framförts i ovannämnda framställning till Kungl. Maj:t från landstinget i Norrbotten (sidorna 5—21 i den broschyr »Norrbottens järnvägsfrågor» som tillställts riksdagens ledamöter), hemställas alltså,

att riksdagen måtte besluta ställa till förfogande så stort belopp för fortsättandet av arbetena å Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare, att minst 1 million kronor kunna för budgetåret 1924—1925 disponeras för fullföljande av byggandet av Inlandsbanans norra del från Porjus till Jokkmokk.

Stockholm den 19 januari 1924.

Ernst Hage. *N. E. Nilsson.* *Linus Lundström.* *O. W. Lövgren.*

K. Bergström. *J. P. Dahlén.* *Rob. Samuelsson.*
